

Kalastusalue virtavesikunnostajana

Tomi Ranta

Toiminnanjohtaja

Hämeen kalatalouskeskus

Keski-Suomen kalastusaluepäivä

13.12.2013

Taustaa kunnostushankkeille

*Virtavesikartoitukset

- Tarkoituksena selvittää taimenten lisääntymisalueet, nousuesteet, veden riittävyys ja veden laatu
- Kartoituksissa määriteltiin seuraavat koski- ja virtapaikkojen tekijät: kosken pituus, uoman leveys, pudotuskorkeus, kiviaines, virtaama, varjostus, kasvillisuus ja soveltuvuus nykytilassa taimenten lisääntymisalueeksi
- Kartoituksen perusteella annettiin suositukset toimenpiteistä, mahdollisten kunnostusten tarpeellisuudesta ja hyödyistä

Jatkuu...

* **Käyttö- ja hoitosuunnitelma**

- * 5-vuotissuunnitelma kartoituksen perusteella valituille kohteille
- * Kohteet kunnostusjärjestykseen, sen mukaan, missä saadaan paras hyöty lähinnä vaeltavaa taimenkantaa ajatellen
- * Vuosittain yksi kohde, jolle laaditaan kunnostussuunnitelma
- * Vuosittain yksi kunnostettava kohde (kunnostuslupien perusteella)
- * Kunnostettaville kohteille seurantajärjestelmä, jonka avulla selvitetään taimenkannan tilaa sekä tulevien kunnostusten vaikutusta
  - Kohteissa, joissa on luontaista taimenkantaa ,on koekalastukset tehty vuosittain
- * Hoitosuosituksset ennen ja jälkeen kunnostusten mm. kotiutusistutukset (lähinnä mäti-istutukset)

Kunnostusten käytännön toteutus

Kunnostussuunnitelma

- * Vesistön kuvaus (vedenlaatu, hydrologia ym.)
- * Kalasto ja ravut
- * Kosken nykyinen rakenne (pituus- ja poikkileikkaukset)
- * Kunnostustoimenpiteiden kuvaus yksityiskohdittain sekä piirrokset
- * Kustannuslaskelma
- * Kunnostuksen vaikutukset vesistöön
- * Ympäristövaikutusten tarkkailu (vesinäytteet ja vedenpinnan korkeuden muutokset ym.)
- * Omistajaselvitys
- * Suostumukset maa- ja vesialueiden omistajilta

Yleisötilaisuus

- * Esitellään suunnitelma paikallisille
- * Kerrotaan kunnostusten hyödyistä ja vaikutuksista esim. jokimaisemaan ja vedenpinnan korkeuksiin
- * Otetaan huomioon paikallisten toiveet (vedenottoaikat ym.)
- * Hälvennetään epäluuloja hanketta kohtaan

Kunnostuslupa

- * Toimiva käytäntö ollut, että ELY-keskuksesta (vesivarayksiköstä) pyydetään lausunto kunnostushankkeesta. Lausunnossa ELY-keskus arvioi tarvitaanko kunnostukselle hakea ympäristölupaa Aluehallintovirastosta vai voidaanko se toteuttaa ilman
- * Pienemmät kohteet (purot) toimenpideilmoituksella ELY-keskukseen
  - lupa tulee nopeasti. Luvassa voi olla ehtoja työn toteuttamisesta
- * Isommille kohteille ympäristölupa AVI:sta (valuma-alue yli 100 km²)
  - luvan saantiin on viime aikoina mennyt n. vuosi. Mahdolliset valitukset voivat viivyttää hanketta useilla vuosilla

Rahoitus

- * Kalastusalue
- * Vesialueiden omistajat
- * ELY-keskus (kunnostus- ja edistämismäärärahat)
- * Kyläyhdistykset
- * Kapungit/kunnat
- * Vapaa-ajan kalastajat

Kunnostuksen toteutus

- * Työnjohtajan valinta
- * Koneurakoitsijan valinta, mikäli kunnostus tehdään koneellisesti → aikaisempi kokemus säästää aikaa ja rahaa!
- * Pidä paikalliset toimijat ajan tasalla hankkeen aikatauluista
- * Kunnostuksen toteutus matalan veden aikaan
- * Koneurien raivaus ja suunnittelu
- * Kiviaineksen hankinta ja paikalle tuonti. Kiveä löytyy usein läheltä ja paikallisten avulla se saadaan kunnostettavalle kohteelle edullisesti (talkootyö)
- sitouttaa paikalliset hankkeeseen
- * Varsinainen kunnostus kunnostussuunnitelman mukaisesti
- * Tarvittavat vesinäytteet ym.

jatkuu

- * Mikäli kunnostus tehdään käsin kunnostamalla (kohde pienimuotoinen), niin kunnostustalkoiden suunnittelu ja talkooväen hankkiminen
  - * Talkoiden ohjaus
- tähän mennessä suuri apu ollut oppilaitokset!

Kunnostuksen jälkeen

- * Ilmoitus työn valmistumisesta ELY-keskukseen
- * Vedenpinnan korkeuden mittaaminen ja vesinäytteet, mikäli lupaehtoihin määritelty
- * Hankkeen tilinpäätös
- * Kunnostuksen onnistumisen arviointi ja tarvittavat lisäkunnostukset
- * Seuranta (sähkökalastus ym.) ja muut hoitotoimenpiteet

Haasteita

- * Rahoitus!!
- * Padot, joiden poistaminen kalastusalueen hankkeena lähes mahdotonta AVI:n lupamaksujen takia
- * Lupaprosessit
- * Ongelmat valuma-alueella
- * Seurannan järjestäminen

Toteutuneet ja käynnissä olevat hankkeet

- * Heinolan kalastusalue:
  - * Imkoski (kunnostettu 2011)
  - * Kaatuvankoski (kunnostettu 2012)
  - * Seppälänjoki (lupa haettu AVI:sta)
  - * Kuokkakoski-Kommerinoja (kunnostettu 2013)
  - * Martinjoki (kunnostussuunnitelma valmistunut 2013)

jatkuu

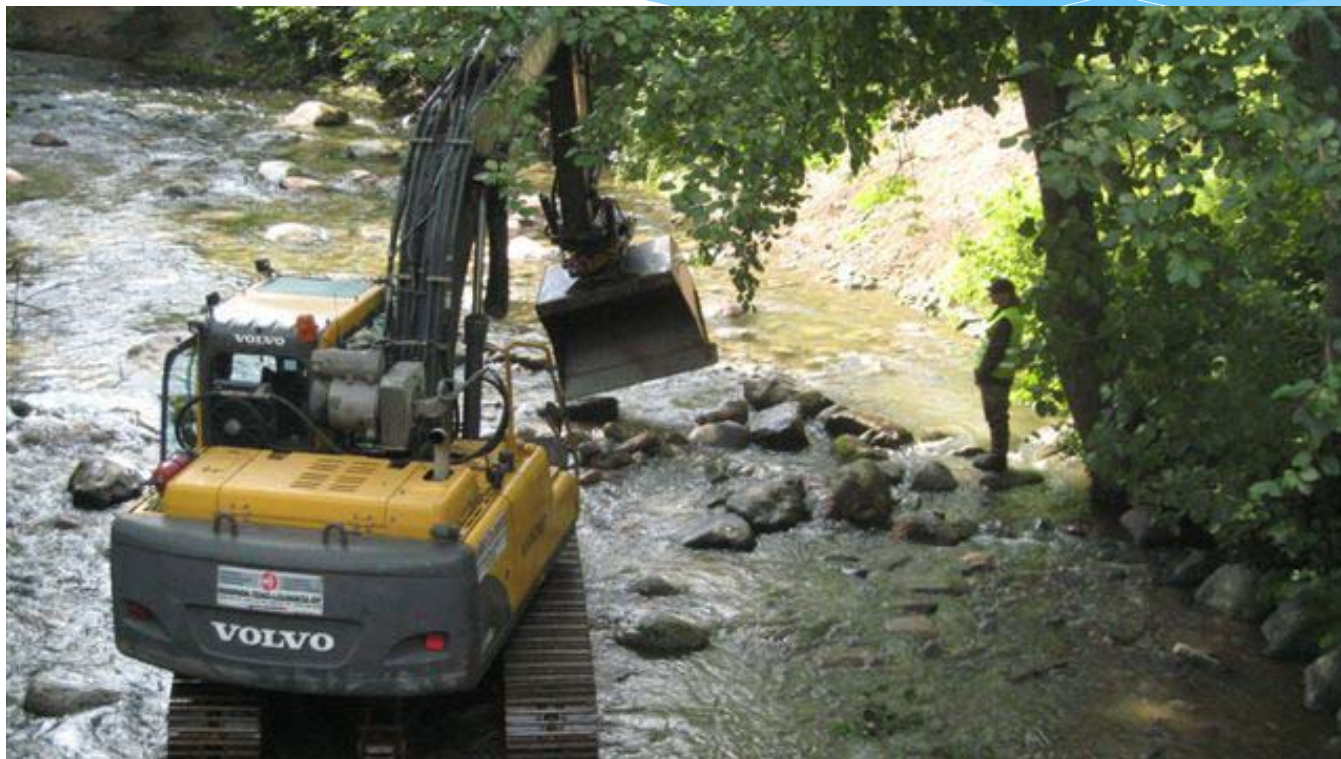
- * Etelä- ja Keski-Päijänteen Kalastusalue:
  - * Myllyjärvien-reitti (kunnostettu 2013)
  - * Vääksynjoki (kunnostettu 2013)
  - * Pannijoki (kunnostettu 2013)
  - * Vuorenmyllyn reitti (kunnostukset jatkuu v. 2014)
  - * Äiniönjoki (suunnitelma valmistunut 2012)
  - * Leppäkosken-reitti (lupahakemus AVI:ssa)

Imkosken kunnostusta

Vääksynjoen kunnostus

Myllyjärvien reitin kunnostus

